

УДК 657.1

DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2021-1-65-73>

ЄРЕМЯН Олена Михайлівна

кандидат економічних наук, доцент,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8170-7598>
number_one_2000@ukr.net

МОРОЗЕНКО Юрій Михайлович

здобувач вищої освіти,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8299-4613>
ii1oas@outlook.com

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ: ПОРІВНЯННЯ ОБЛІКУ ЗА МСБО (МСФЗ) ТА П(С)БО

Досліджено класифікаційні ознаки дебіторської заборгованості в національній і міжнародній практиці, визначено проблемні питання щодо її класифікації з метою упорядкування та надання достовірної інформації про стан розрахунків дебіторів підприємства. Дана оцінка стану дебіторської заборгованості підприємств України в розрізі видів економічної діяльності. Проведено порівняльний аналіз ведення обліку дебіторської заборгованості згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку і національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та встановлено їх спільні й відмінні риси.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, класифікація, види економічної діяльності, облік, міжнародні стандарти, національні стандарти.

Постановка проблеми. Основою фінансово-господарської діяльності підприємств України є розрахункові операції, внаслідок яких, з одного боку, виникає дебіторська, а з іншого – кредиторська заборгованість. Тому суб'єктам ринкових відносин необхідно здійснювати ефективне управління дебіторською заборгованістю, сприяючи постійному її зменшенню, недопущенню простроченої дебіторської заборгованості.

Облік дебіторської заборгованості має певні особливості як у вітчизняній, так і зарубіжній практиці. У зв'язку з існуючою тенденцією до переходу ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності згідно з вимогами міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) та міжнародних стандартів фінансової звітності, в Україні все більшої актуальності набуває питання гармонізації обліку дебіторської заборгованості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням, які стосуються бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, приділяється значна увага, що знайшло своє відображення в низці наукових праць вітчизняних і зарубіжних фахівців та в нормативних матеріалах. Зокрема, на вирішення цієї проблеми спрямовані дослідження С.Л. Берези, Н.О. Власової, Є.В. Дубровської, С.А. Кузнецової, О.Г. Лищенко, І.А. Бланка, С.Д. Батехіна та інших. Проте в умовах гармонізації вітчизняних стандартів бухгалтерського обліку з міжнародними стандартами існує необхідність поглиблення досліджень проблематики гармонізації обліку дебіторської заборгованості.

Метою дослідження є порівняння ведення бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості підприємства згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, виявлення відмінностей задля досягнення гармонізації між цими нормативними документами.

Викладення основного матеріалу дослідження. Нині, в умовах розвинених ринкових

відносин, значна увага приділяється поняттю дебіторської заборгованості, адже вона є джерелом доходу підприємства. Згідно з П(С)БО 10, дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1]. Під дебіторами слід розуміти юридичних та фізичних осіб, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. Дебіторська заборгованість, як і інші активи підприємства, відображається в балансі тільки при дотриманні загальної вимоги, яка пред'являється до активів національними стандартами, а саме:

- може бути достовірно визначена грошова оцінка цієї дебіторської заборгованості;
- у майбутньому очікується одержання від неї економічних вигод, тобто одержання грошових коштів, товарів, інших активів або зменшення зобов'язань.

Методологія обліку та порядок розкриття інформації про дебіторську заборгованість у фінансовій звітності визначаються П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [1] та МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [2]. Але не дивлячись на те, що виникнення дебіторської заборгованості детально розглядається вченими і повністю регулюється законодавством, в системі розрахунків по дебіторській заборгованості існує низка проблем. Однією з цих проблем є існуючий стан класифікації дебіторської заборгованості на рівні задоволення різних користувачів інформацією про її стан; зміст бухгалтерських записів, що визначаються в процесі визнання й оцінювання дебіторської заборгованості.

Розглядаючи дебіторську заборгованість, не можна не помітити наявності широкого спектра її видів, що зумовлює необхідність окремого розгляду питання класифікації дебіторської заборгованості як об'єкта бухгалтерського обліку. Класифікація дебіторської заборгованості згідно з МСБО 1 «Подання фінансової звітності» та П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» схожа: в обох випадках її класифікують лише за основними ознаками, які необхідні для подання фінансової звітності, тобто і МСБО 1 і П(С)БО 10 поділяють дебіторську заборгованість на довгострокову і поточну, а також на торговельну (яка виникла при розрахунках за товари, роботи, послуги) та іншу (яка виникла за розрахунками з бюджетом, за виданими авансами та іншими розрахунками). Автори статті вважають, що дебіторську заборгованість можна класифікувати за різноманітними ознаками залежно від інформаційних потреб користувачів, а не тільки за ознаками, поданими в Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку чи П(С)БО.

Існують такі проблеми, що виникають при класифікації дебіторської заборгованості:

- відсутність пропозицій та рекомендацій доцільності використання різних видів класифікаційних ознак на підприємствах;
- відсутність єдиного комплексного підходу при розробці різних типів класифікації дебіторської заборгованості;
- недостатньо вивчена і досліджена такий складник дебіторської заборгованості як довгострокова заборгованість;
- не розкриті повною мірою вимоги щодо термінів та процедури переведення довгострокової дебіторської заборгованості в короткострокову та навпаки;
- відмінність класифікації дебіторської заборгованості в балансі та в плані рахунків.

В Україні класифікація дебіторської заборгованості здебільшого здійснюється суто в межах рахунків, передбачених Планом рахунків [3], або лише за однією певною ознакою. Тому ми пропонуємо узагальнити класифікацію дебіторської заборгованості згідно з науковими дослідженнями вчених та нормативними документами, які регулюють облік дебіторської заборгованості (рис. 1).

Також необхідно зробити певні пояснення до нижченаведеної класифікації: нетоварна дебіторська заборгованість виникає за операціями, до яких відносяться розрахунки за виданими авансами, розрахунки з підзвітними особами, розрахунки за нарахованими доходами, розрахунки за претензіями, розрахунки за відшкодуванням завданих збитків, розрахунки за позиками членам кредитних спілок та розрахунки з іншими дебіторами. Також питання можуть виникнути стосовно розподілу дебіторської заборгованості на навмисну та ненавмисну. Ненавмисна дебіторська заборгованість не є наслідком недоліків у господарській діяльності підприємства і виникає в результаті застосовуваних форм розрахунків за товари і послуги, в той час коли

навмисна дебіторська заборгованість створюється штучно персоналом підприємства, внаслідок недоліків в роботі підприємства для покриття нестач, розкрадань товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів.

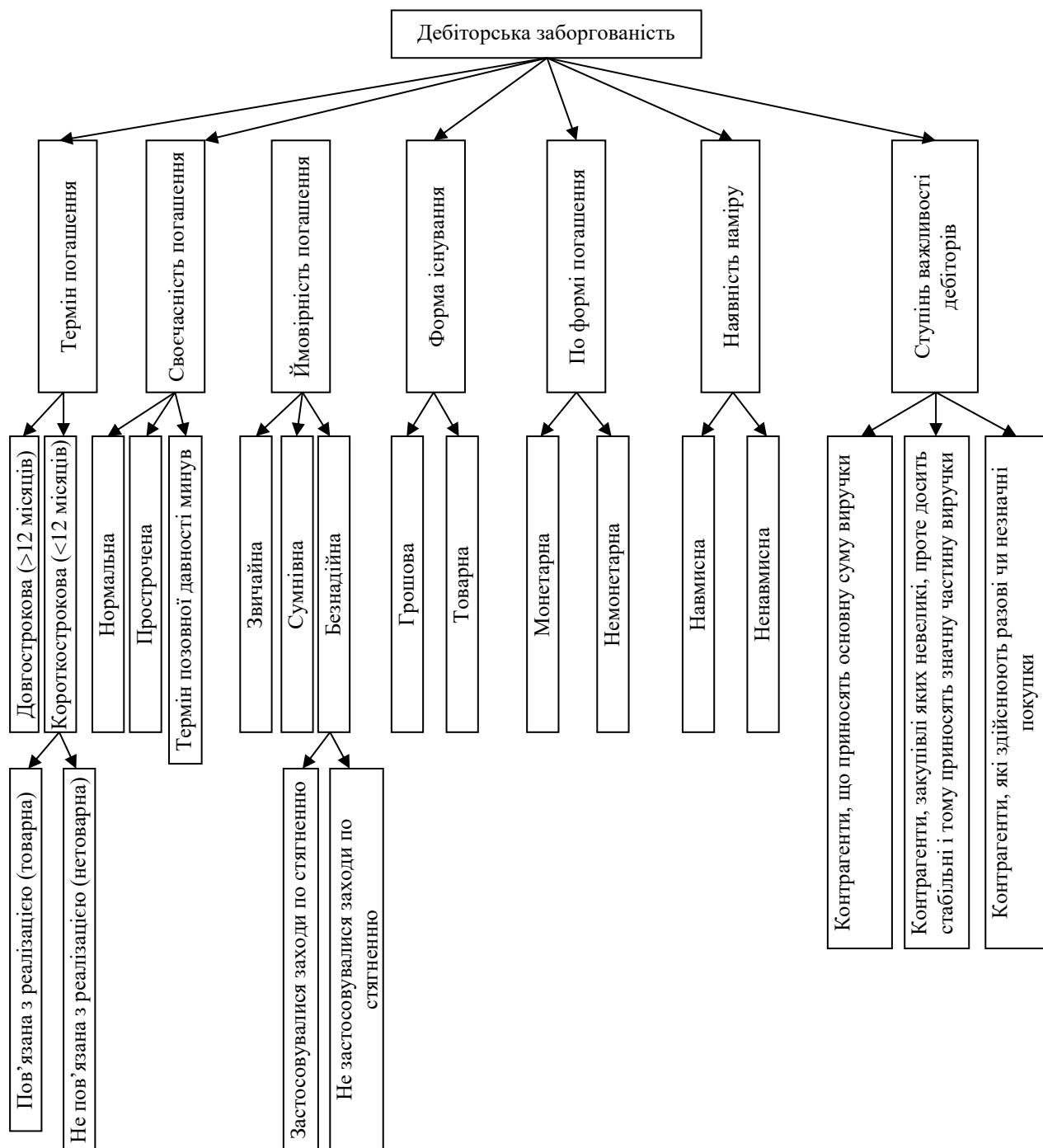

Рис. 1. Узагальнена авторами класифікація дебіторської заборгованості

Міжнародні стандарти фінансової звітності в цілому надають лише загальні правила класифікації дебіторської заборгованості, які носять рекомендаційний, а не директивний характер. Тому, суб'єкти господарювання можуть використовувати деякі критерії класифікації, вказані на наведеному вище рисунку, залежно від своїх особливостей галузевої діяльності, розміру підприємства та потреб користувачів інформації. В міжнародній практиці рішення про порядок розміщення різних видів дебіторської заборгованості в балансі та ступінь деталізації цих статей приймається суб'єктом господарювання самостійно, і, відповідно, у різних міжнародних

підприємств склад та структура дебіторської заборгованості в балансі будуть різними, на відміну від українського балансу, який жорстко регламентує форму надання цієї статті. Проте директивний характер класифікації у вітчизняному законодавстві має також і суттєві переваги, однією з яких є можливість статистичних досліджень та спостережень через порівнюваність показників, яка втрачається при самостійному виборі підприємством.

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що в класифікації дебіторської заборгованості існують певні суперечливі питання. Проте розробка науково обґрунтованої класифікації дебіторської заборгованості має важливе значення, оскільки дозволяє упорядкувати та надати достовірну інформацію про стан розрахунків дебіторів з підприємством.

Щоб не бути голослівним та підкреслити важливість ведення обліку дебіторської заборгованості та її розгляду з точки зору Міжнародних стандартів фінансової звітності та Національних положень бухгалтерського обліку і порівняти ці два погляди можна спершу привести наглядний приклад стану дебіторської заборгованості на підприємствах України. І першим показником який можна розглянути, є динаміка частки дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотного капіталу підприємства (рис.2) [11].

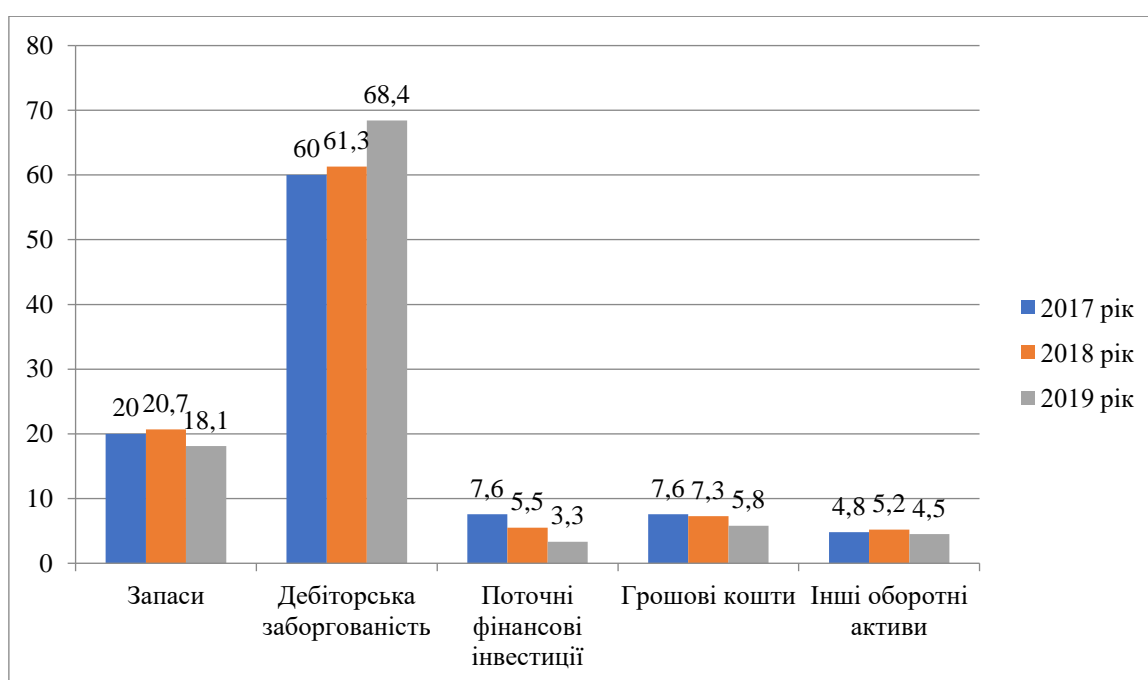

Рис. 2. Динаміка структури оборотного капіталу підприємств України у 2015 – 2017 роках (%)

Аналізуючи рисунок 2, можна зробити висновок, що найбільшу частку в структурі оборотного капіталу українських підприємств займає дебіторська заборгованість. У 2017 році її питома вага становила 68,4% оборотного капіталу.

Також проведення аналізу динаміки обсягу й структури дебіторської заборгованості підприємств України в розрізі видів економічної діяльності допомогло виявити щорічне зростання дебіторської заборгованості за видами економічної діяльності (табл. 1) [11].

Протягом 2017 – 2019 років спостерігається щорічне збільшення дебіторської заборгованості. Найвищими темпами зростає дебіторська заборгованість сільськогосподарських підприємств та підприємств, які працюють у сфері лісового та рибного господарства. Якщо у 2018 році відносно відхилення склало 126,3%, то вже у 2019 р. воно становило 218,6%. Даний вид економічної діяльності вирізняється серед усіх інших специфічними умовами виробничої та збутової діяльності. Зокрема, недотримання умов договорів, несвоєчасне доведення претензій за заборгованістю, які виникли, приводить до зростання дебіторської заборгованості, а як наслідок, до погіршення фінансового стану підприємств.

Динаміка обсягу і структури дебіторської заборгованості підприємств України в розрізі видів економічної діяльності

Вид економічної діяльності	2017 рік		2018 рік		2019 рік	
	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%
1	2	3	4	5	6	7
Сільське, лісове та рибне господарство	151461	7,72	342782	13,62	1092111	27,68
Промисловість	595111	30,32	767422	30,49	990702	25,11
Будівництво	92132	4,69	122948	4,88	115496	2,93
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспорту	575446	29,32	702987	27,93	997461	25,28
Транспортування, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	78458	4,00	101217	4,02	196187	4,97
Тимчасове розміщення й організація харчування	4634	0,24	5041	0,20	6444	0,16
Інформація та телекомунікація	23101	1,18	29594	1,18	48272	1,22
Фінансова та страхова діяльність	124934	6,37	135550	5,38	114168	2,89
Операції з нерухомим майном	110802	5,65	145577	5,78	175302	4,44
Професійна, наукова та технічна діяльність	175591	8,95	123809	4,92	147930	3,75
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	24551	1,25	32977	1,31	52129	1,32
Освіта	313	0,02	365	0,01	391	0,01
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1347	0,07	1451	0,06	2054	0,05
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	3419	0,17	3499	0,14	5395	0,14
Надання іншого виду послуг	1472	0,07	1985	0,08	1589	0,04
Всього	1962772	100	2517204	100	3945631	100

Помітно зросла дебіторська заборгованість такого виду економічної діяльності як транспортування, складське господарство та кур'єрська діяльність (на 29,0% у 2018 р. та на 93,8% у 2019 р.). Вважаю, що дана ситуація пов'язана із підвищенням активності як суб'єктів господарювання, так і населення до різних видів послуг транспортування, складування та кур'єрського обслуговування, а також наявністю широкого спектру підприємств відповідного виду економічної.

Суттєво у 2019 р. зросла також дебіторська заборгованість підприємств, які працюють у сфері інформації та телекомунікацій (на 63,1%), адміністративного та допоміжного обслуговування (на 58,1%), охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (на 41,6%), мистецтва, спорту, розваг та відпочинку (на 54,2%). Вважаю, що окреслена ситуація пов'язана із починаючим розвиватися ринком перелічених видів послуг в Україні, здійснюваних саме на платній основі, який ще не забезпечений сформованим механізмом ефективного управління платіжною дисципліною користувачів цих послуг, а, відповідно, і управління їх дебіторською заборгованістю.

За певними видами економічної діяльності (будівництво, фінансова та страхова діяльність, операції з нерухомим майном, освіта) спостерігається зменшення темпів зміни дебіторської заборгованості, що пояснюється сповільненням інтенсивності розвитку господарської суб'єктів даних видів діяльності в останні роки та значним скороченням кількості підприємств окреслених видів економічної діяльності з 2017 р до 2019 р.

Погіршення управлінням дебіторською заборгованістю більшості суб'єктів різних видів економічної діяльності також є однією з причин, яка зумовила таке зростання питомої ваги дебіторської заборгованості. Виявлені закономірності в зростанні дебіторської заборгованості є сигналом про необхідність у підприємств звернення до Міжнародних стандартів фінансової звітності та Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і застосування традиційних і сучасних міжнародних заходів управління дебіторською заборгованістю, задля пришвидшення її обороту, що і повертає нас до необхідності порівняння обліку дебіторської заборгованості за П(С)БО та МСБО (МСФЗ). Це необхідно для розуміння того, на якому етапі знаходиться регламент обліку дебіторської заборгованості у законодавстві України в порівнянні з міжнародною практикою ведення обліку, чи є між ними різниця та наскільки вона є суттєвою.

Як вже зазначалося вище, в українському законодавстві детально визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Проте, на відміну від національних стандартів бухгалтерського обліку, в міжнародних стандартах бухгалтерського обліку або фінансової звітності не передбачено окремого стандарту для обліку дебіторської заборгованості. Регламентацію обліку дебіторської заборгованості можна знайти в різних МСБО та МСФЗ, а саме:

- МСБО 1 «Подання фінансової звітності» – відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності;
- МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» - визнання короткострокової дебіторської заборгованості без оголошеної ставки відсотка;
- МСБО 16 «Основні засоби» – дисконтування майбутніх грошових надходжень і застосування ефективної ставки відсотка при оцінці довгострокової торговельної дебіторської заборгованості;
- МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» - визнання та облік дебіторської заборгованості як фінансового інструменту і припинення її визнання активом;
- МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання й оцінка» - визнання та облік дебіторської заборгованості як фінансового інструменту і припинення її визнання активом;
- МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» - вимоги до розкриття у звітності інформації про дебіторську заборгованість;
- МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» - визнання та облік дебіторської заборгованості як фінансового інструменту і припинення її визнання активом.

Результати авторського порівняння правил ведення обліку дебіторської заборгованості згідно з П(С)БО та МСБО і МСФЗ наведемо у табл. 2.

Таблиця 2

**Порівняння правил ведення обліку
дебіторської заборгованості згідно з П(С)БО та МСБО і МСФЗ**

	Регламент П(С)БО	Регламент МСФЗ (МСБО)
Визнання дебіторської заборгованості та її оцінка	Поточна заборгованість визнається одночасно з визнанням доходу від реалізації та оцінюється за первісною вартістю (п. 6 П(С)БО 10) При наданні відстрочення платежу з утворенням різниці між справедливою вартістю і номінальною сумою майбутнього платежу різниця визнається доходом за нарахованими відсотками (п. 6 П(С)БО 10)	Визнання та оцінка дебіторської заборгованості здійснюється аналогічно П(С)БО 10. Після первісного визнання дебіторська заборгованість, що є фінансовим інструментом згідно з МСБО 39, оцінюється за амортизованою собівартістю за допомогою методу ефективного відсотку(параграф 46 МСБО 39)

Продовження таблиці 2

Класифікація дебіторської заборгованості	<p>Поділяється на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Довгострокову (п.4 П(С)БО 10) 2. Поточну (п.4 П(С)БО 10) яка у свою чергу поділяється на: <ul style="list-style-type: none"> - заборгованість за товари, роботи, послуги; - заборгованість за розрахунками з бюджетом, за виданими авансами, нарахованими доходами, внутрішніми розрахунками; - іншу дебіторську заборгованість. - звичайну; - сумнівну; - безнадійну. 	<p>МСФЗ та МСБО поділяють дебіторську заборгованість на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Непоточну (довгострокову) 2. Поточну (п.57 МСБО 1) <p>А також на інші два види (п. «є» параграф 54 МСБО 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> - торговельна дебіторська заборгованість - інша дебіторська заборгованість <p>В МСФЗ та МСБО відсутній розподіл дебіторської заборгованості на звичайну, сумнівну та безнадійну.</p>
Відображення в фінансовій звітності	<p>Поточна заборгованість, що не є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості), включається до підсумку балансу за чистою вартістю реалізації, яка дорівнює первісній вартості за вирахуванням суми резерву сумнівних боргів (п.4, 7 П(С)БО 10). При цьому первісна вартість і сума резерву сумнівних боргів показуються в балансі окремими рядками. Довгострокова дебіторська заборгованість, що підлягає погашенню протягом 12 місяців із дати балансу, відображається на ту ж дату в складі поточної. А та, на яку нараховуються відсотки, відображається за теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від виду заборгованості та умов її погашення (п. 12 П(С)БО 10)</p>	<p>У фінансовій звітності за МСБО 1, торговельна дебіторська заборгованість відображається у фінансовій звітності за чистою вартістю реалізації без зазначення первісної вартості та суми резерву сумнівних боргів (параграф 33 МСБО 1).</p>
Нарахування резерву сумнівних боргів	<p>П(С)БО 10 класифікує дебіторську заборгованість як звичайну, сумнівну і безнадійну. Щодо безнадійної дебіторської заборгованості П(С)БО 10 регламентує процес створення резерву сумнівних боргів, його обліку для покриття безнадійної дебіторської заборгованості. Також П(С)БО 10 має приклади розрахунку резерву сумнівних боргів.</p>	<p>У МСБО та МСФЗ немає розподілу дебіторської заборгованості на звичайну, сумнівну і безнадійну. Але така класифікація використовується підприємствами на практиці. Тобто критерії переведення дебіторської заборгованості з одного класу в інший здійснюються підприємством самостійно на основі професійної думки фахівця з питань бухгалтерського обліку. Оскільки у МСБО та МСФЗ немає наведеної вище класифікації дебіторської заборгованості, там немає алгоритму розрахунку резерву сумнівних боргів.</p>

Джерело: розробка авторів.

Висновки. Отже, процес обліку дебіторської заборгованості згідно з МСФЗ (МСБО) та П(С)БО дуже подібний один до одного, але є деякі ключові відмінності: в МСФЗ (МСБО) відсутня класифікація дебіторської заборгованості на звичайну, сумнівну та безнадійну. Через це в МСФЗ (МСБО) також відсутня регламентація процесу створення та обліку резерву сумнівних боргів, а тому й відрізняється відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності.

Міжнародні стандарти фінансової звітності та Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку дають більш довільну класифікацію дебіторської заборгованості, а тому й надають підприємствам більше свободи в самостійному виборі критеріїв переведення заборгованості з однієї класифікаційної ознаки до іншої, на основі особливостей галузевої діяльності

підприємства, його розміру та професійної думки головного бухгалтера підприємства.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-IV (зі змінами та доповненнями): Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Дата звернення: 12.11.2020).
2. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»: затверджено наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999р.: Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (Дата звернення: 12.11.2020).
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджений наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999р.: Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (Дата звернення: 12.11.2020).
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» від 01.01.2012: Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (Дата звернення: 12.11.2020).
5. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 «Дохід від договорів з клієнтами» від 30.06.2017: Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010 (Дата звернення: 12.11.2020).
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 01.01.2012: Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (Дата звернення: 12.11.2020).
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання» від 01.01.2012: Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029 (Дата звернення: 12.11.2020).
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» від 01.01.2012: Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015 (Дата звернення: 12.11.2020).
9. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» від 01.01.2012: Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007 (Дата звернення: 12.11.2020).
10. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» від 01.01.2012: Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016 (Дата звернення: 12.11.2020).
11. Державна служба статистики України: [Веб-сайт]. Електронні дані. Київ: Держстат України, 1998-2020. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Дата звернення: 12.11.2020).

References

1. On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: the Law of Ukraine (2015). Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
2. Ministry of Finance of Ukraine (1999). P(S)A 10 "Accounts receivable". Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
3. Ministry of Finance of Ukraine (1999). Chart of accounts of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
4. Verkhovna Rada of Ukraine (2012). International Accounting Standard 1 "Presentation of Financial Statements". Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
5. International Accounting Standards Board (2017). International Financial Reporting Standard 15 «Income from contracts with customers». Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010 (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
6. Verkhovna Rada of Ukraine (2012). International Accounting Standard 16 "Fixed Assets". Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
7. Verkhovna Rada of Ukraine (2012). International Accounting Standard 32 "Financial Instruments: Submissions". Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029 (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2012). International Accounting Standard 39 "Financial Instruments: Recognition and Measurement". Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015 (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2012). International Financial Reporting Standard 7 "Financial Instruments: Disclosures". Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007 (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
10. Verkhovna Rada of Ukraine (2012). International Financial Reporting Standard 9 "Financial Instruments". http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016 (in Ukr.) (Accessed: 12.11.2020).
11. State Statistics Service of Ukraine (2019). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> (in Ukr.)

YEREMIAN Olena

PhD, Associate Professor,
Kherson National Technical University,
Kherson, Ukraine

MOROZENKO Yurii

Applicant for higher education,
Kherson National Technical University,
Kherson, Ukraine

RECEIVABLES: COMPARISON OF ACCOUNTING BY IAS (IFRS) AND UAS

Introduction. Accounting for receivables has certain features in both domestic and foreign practice. Due to the current trend towards the transition to accounting and financial reporting in accordance with the requirements of International Accounting Standards (IAS) and International Financial Reporting Standards, in Ukraine the issue of harmonization of receivables accounting is becoming increasingly important. Some aspects of debt accounting in Ukraine and abroad differ in accounting methods and require further research.

Purpose. The purpose of the study is to compare the accounting of receivables of the enterprise in accordance with international accounting standards and national regulations (standards) of accounting, to identify differences to achieve harmonization between these regulations.

Results. The article examines the classification features of receivables in accordance with IAS 1 "Presentation of Financial Statements" and UAS 10 "Accounts Receivable". The main problems that arise in the classification of receivables are identified, proposals are made to generalize the classification of receivables in accordance with scientific research of scientists and regulations governing the accounting of receivables. The development of a scientifically sound classification of receivables is important because it allows you to organize and provide reliable information about the status of accounts receivable with the company. The article analyzes the state of receivables of Ukrainian enterprises in terms of economic activities. The identified patterns in the growth of receivables are a signal of the need for companies to turn to International Financial Reporting Standards and International Accounting Standards and apply traditional and modern international measures to manage receivables, to accelerate its turnover, which returns us to the need to compare receivables. UAS and IAS (IFRS). This is necessary to understand at what stage is the regulation of accounting for receivables in the legislation of Ukraine in comparison with international accounting practices, whether there is a difference between them and how significant it is.

Originality. The classification features of receivables in national and international practice are investigated, the problematic issues of its classification are identified in order to organize and provide reliable information about the state of settlements of debtors of the enterprise. Based on the analysis of the dynamics of the volume and structure of receivables of Ukrainian enterprises in terms of economic activities, the need to compare the accounting of receivables under IAS (IFRS) and UAS. A comparative analysis of accounting for receivables in accordance with international accounting standards and national regulations (standards) of accounting and identified their common and distinctive features.

Conclusion. The process of accounting for receivables under IFRS (IAS) and UAS is very similar, but there are some key differences: IFRS (IAS) does not classify receivables as ordinary, doubtful and bad. Due to this, IFRS (IAS) also does not regulate the process of creating and accounting for the provision for doubtful debts, and therefore differs in the reflection of receivables in the financial statements. International Financial Reporting Standards and International Accounting Standards provide a more arbitrary classification of receivables, and therefore give companies more freedom in choosing the criteria for transferring debt from one classification to another, based on the characteristics of the industry, its size and professional opinion of the chief accountant enterprises.

Keywords: receivables, classification, types of economic activity, accounting, international standards, national standards.

Одержано редакцією: 14.12.2020
Прийнято до публікації: 15.02.2020